

Pneumatički prenosni mehanizam

Primenjuje se u teškim vozilima (preko 7,5 t najveće dozvoljene mase), gde je sistem izveden kao sistem sa punim servo dejstvom.

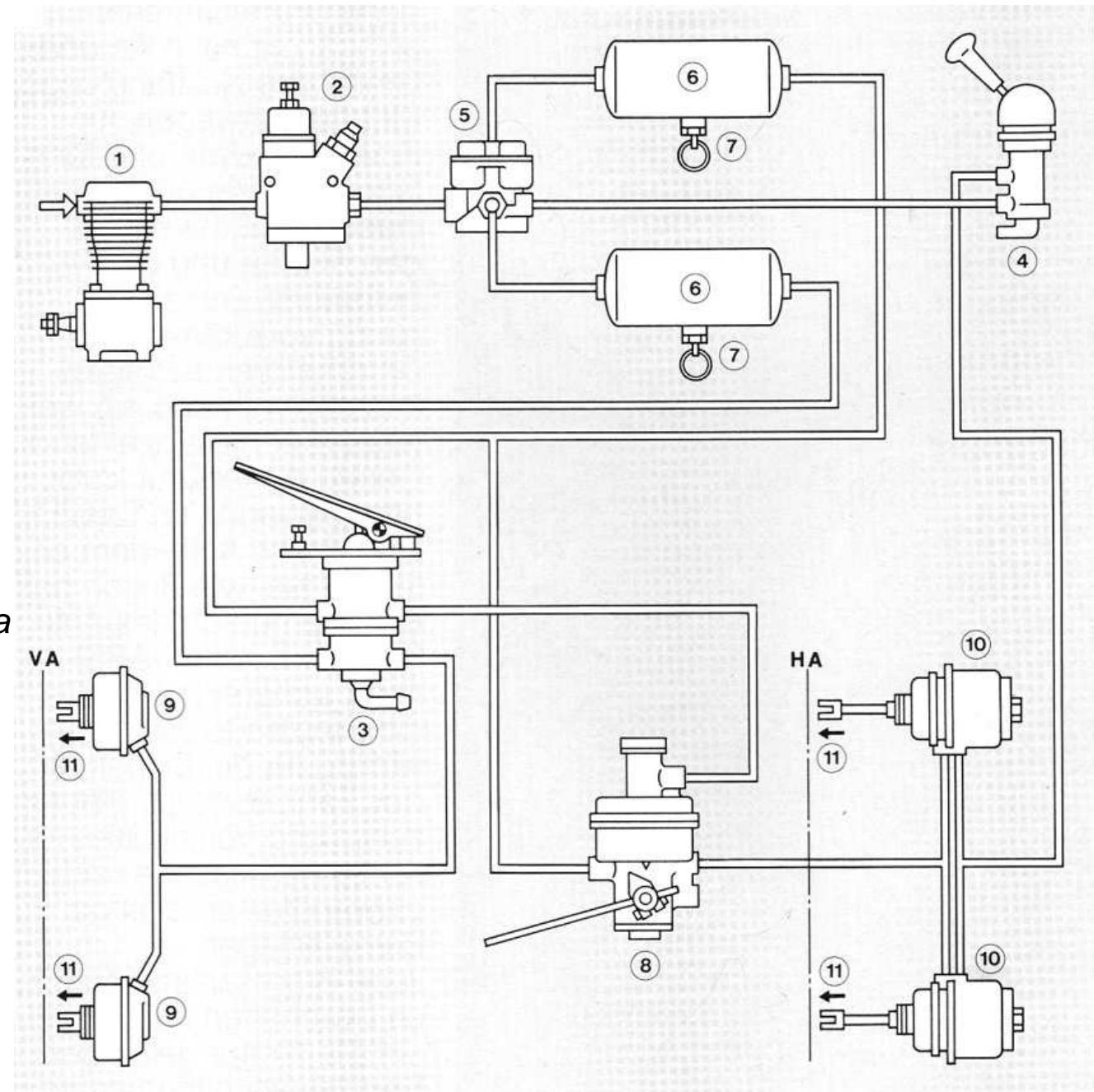
Energija za aktiviranje kočnica se dobija iz posebnog izvora, vozač samo upravlja sistemom preko pedale kočnice.

Energija se obezbeđuje kompresorom za vazduh pogonjenim motorom SUS.

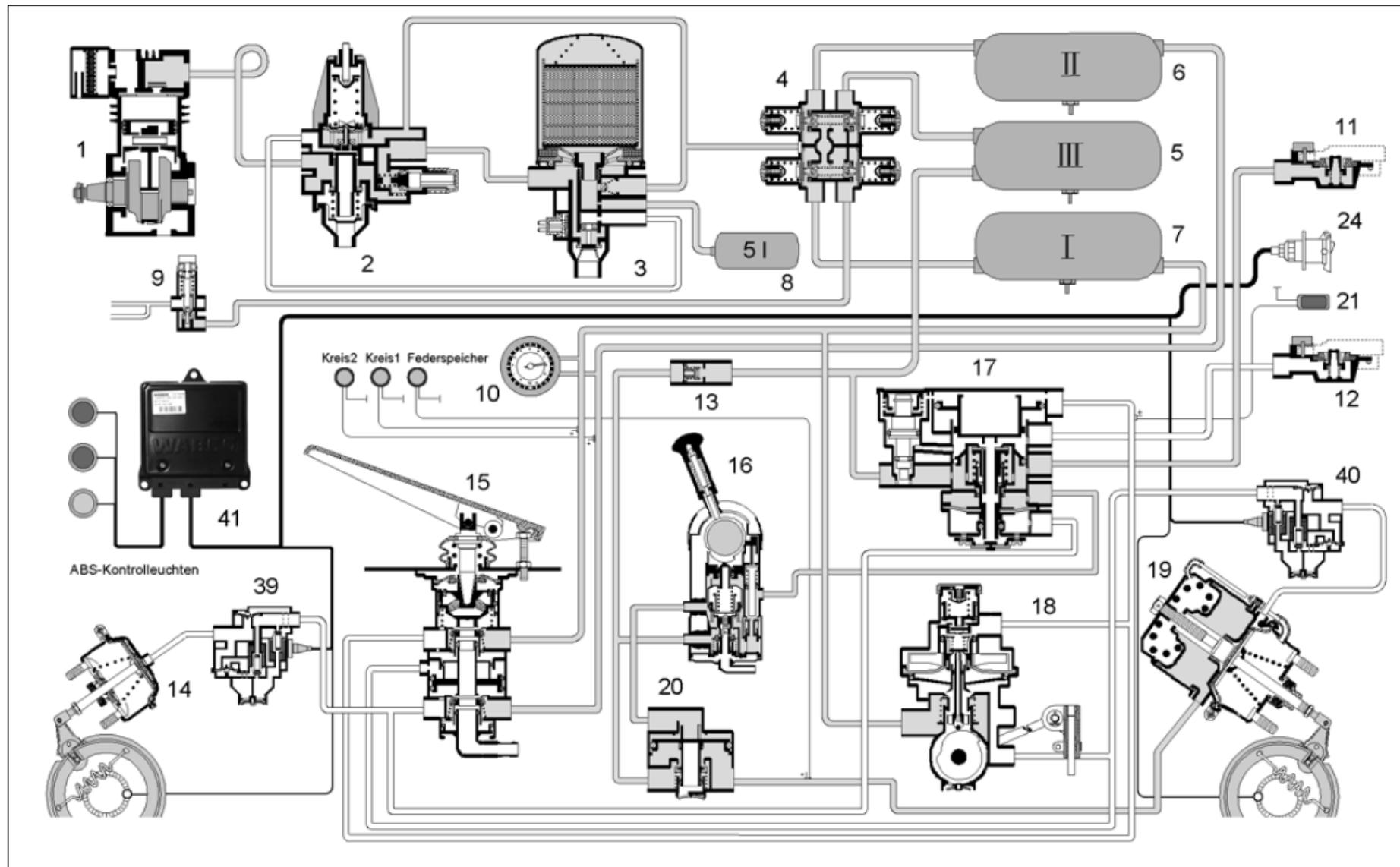

Osnovne komponente

- 1 - kompresor
- 2 - regulator pritiska
- 3 - kočni ventil (komandni)
- 4 - komanda parkirne kočnice
- 5 - zaštitni ventil
- 6 - rezervoari za vazduh
- 7 - ventil za drenažu
- 8 - regulator sile kočenja u zavisnosti od opterećenja zadnje osovine
- 9 - kočni cilindri prednjih točkova
- 10 - kočni cilindri zadnjih točkova sa opružnim akumulatorima (tristop cilindri)
- 11 - klipnjače kočnih cilindara

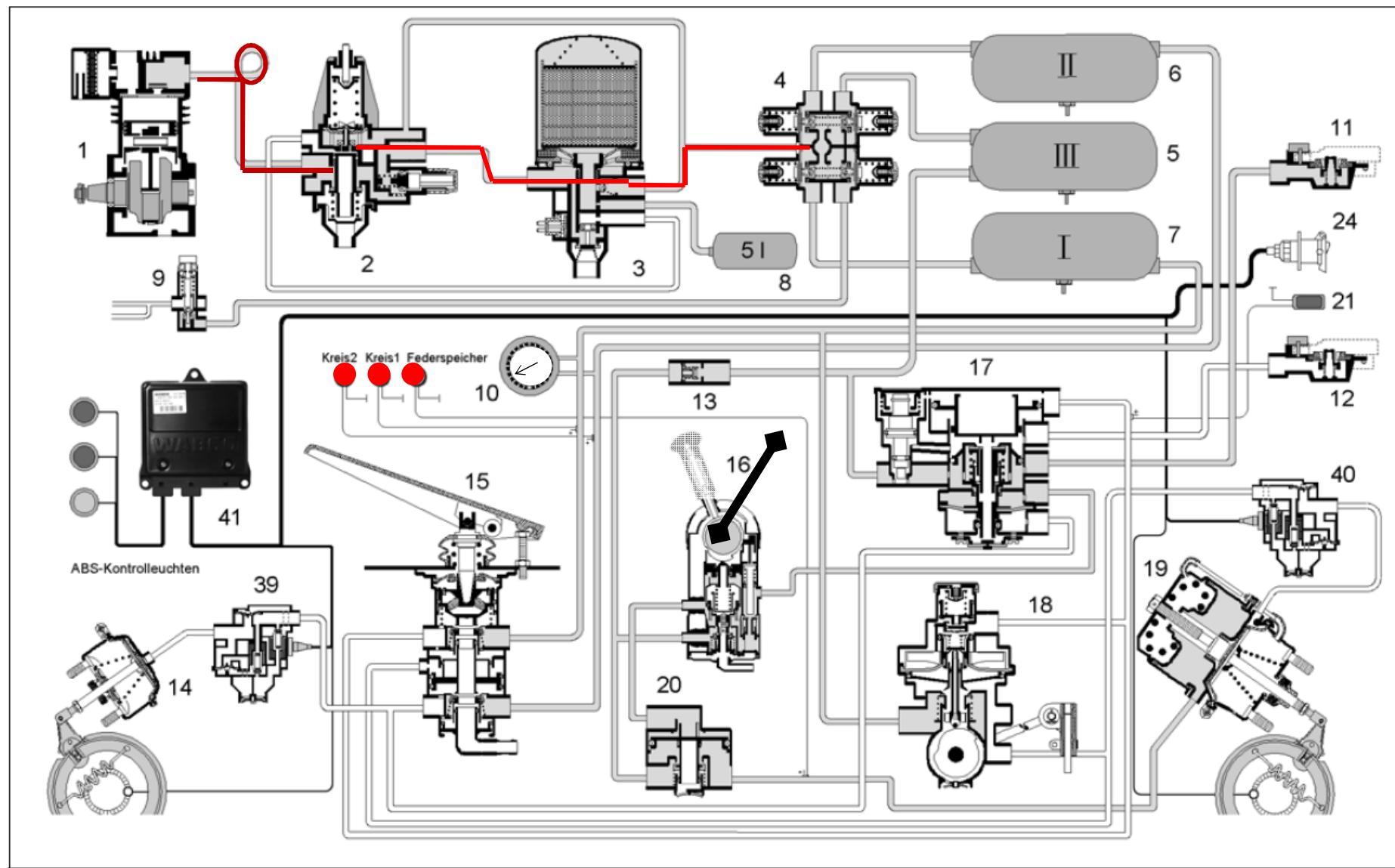
Primer instalacije teretnog vozila (sa ABS) - pojednostavljen

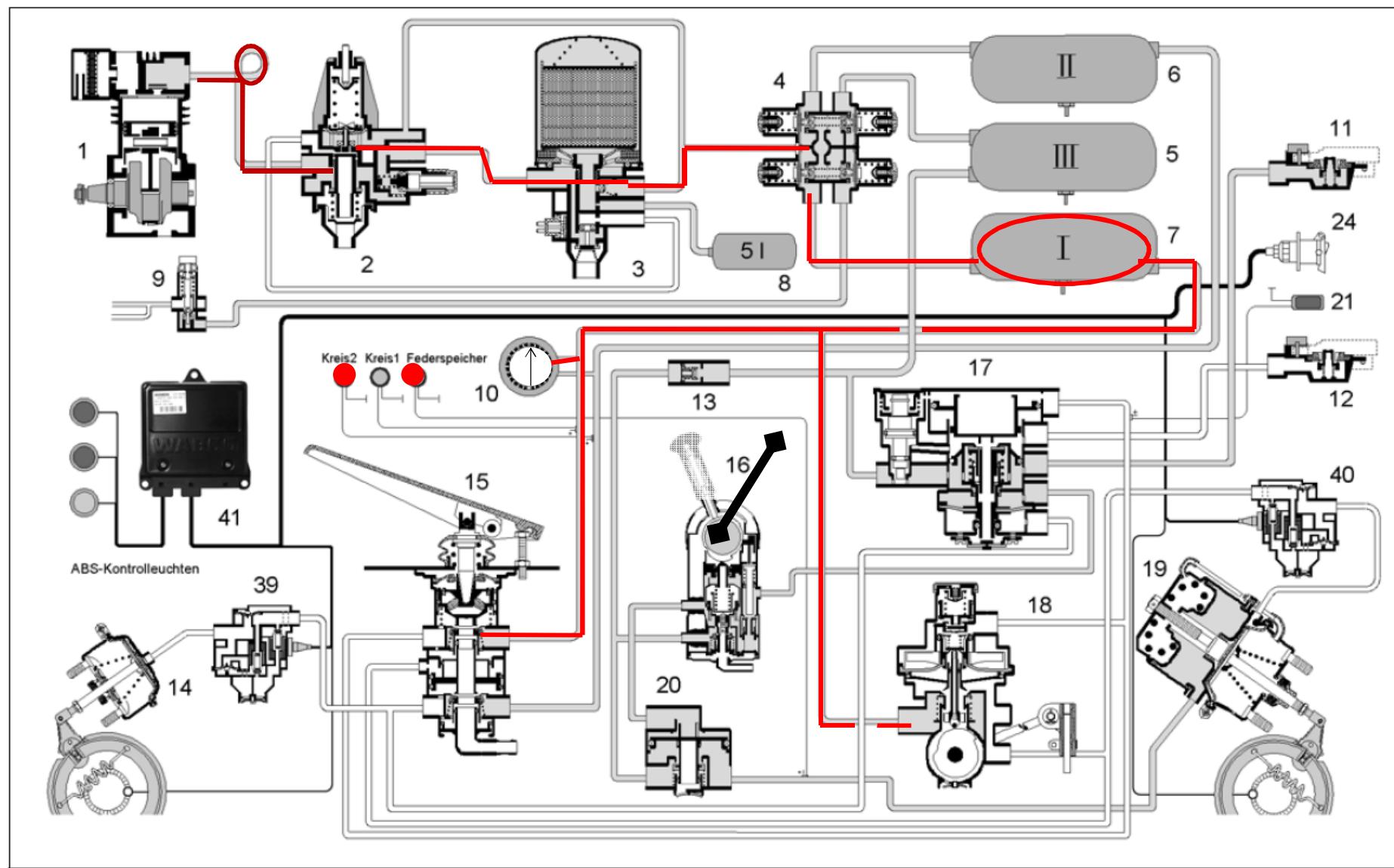
Primer instalacije teretnog vozila (sa ABS)

1. kompresor	13. nepovratni ventil
2. regulator pritiska	14. kočni cilindar
3. sušač	15. kočni ventil
4. četvorokružni zaštitni ventil	16. ventil parkirne kočnice
5. do 8 rezervoari za vazduh	17. prikolični kočni ventil
9. komanda motorne kočnice	18. regulator sile kočenja zadnje osovine
10. manometri	19. kombinovani kočni cilindar (tristop)
11. spojnička glava za napajanje prikolice (crveno)	20. rele-ventil parkirne kočnice
12. spojnička glava za kočenje prikolice (žuto)	24. ABS-priklučak prikolice
	39. i 40 solenoid ventili ABS-a
	41. elektronska kontrolna jedinica ABS

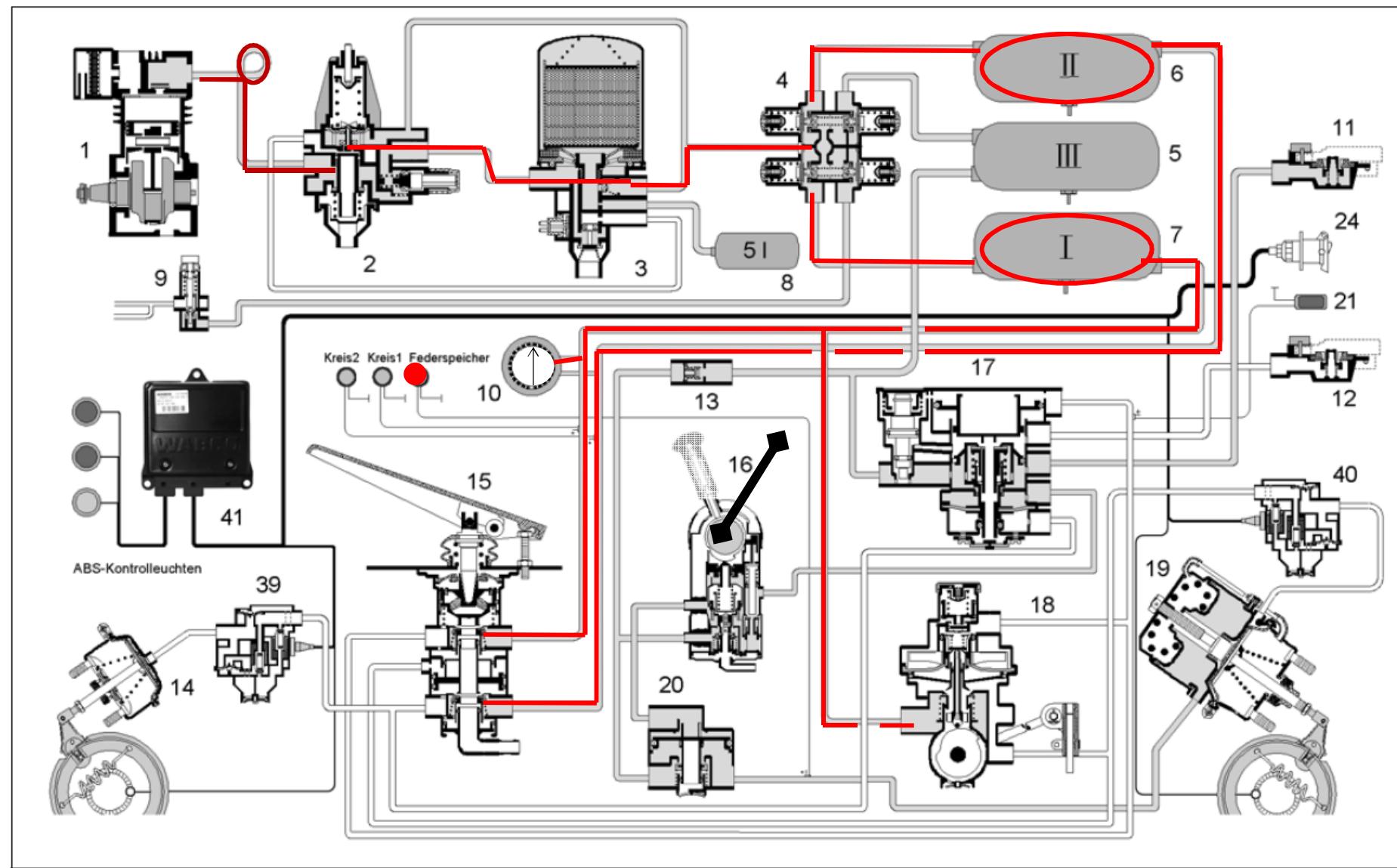
Punjjenje praznog sistema

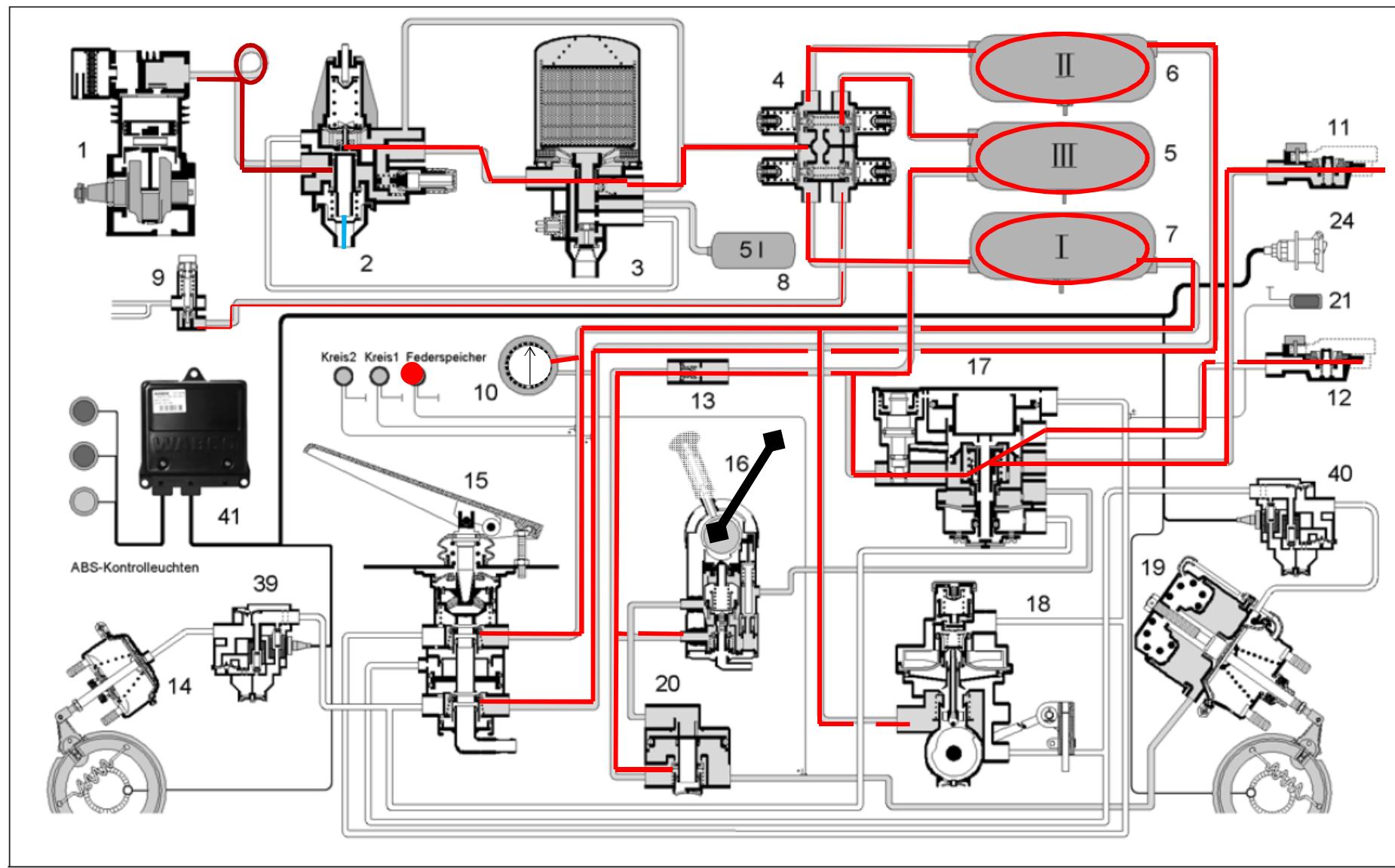
Punjjenje sistema: 1. krug - radno kočenje nazad

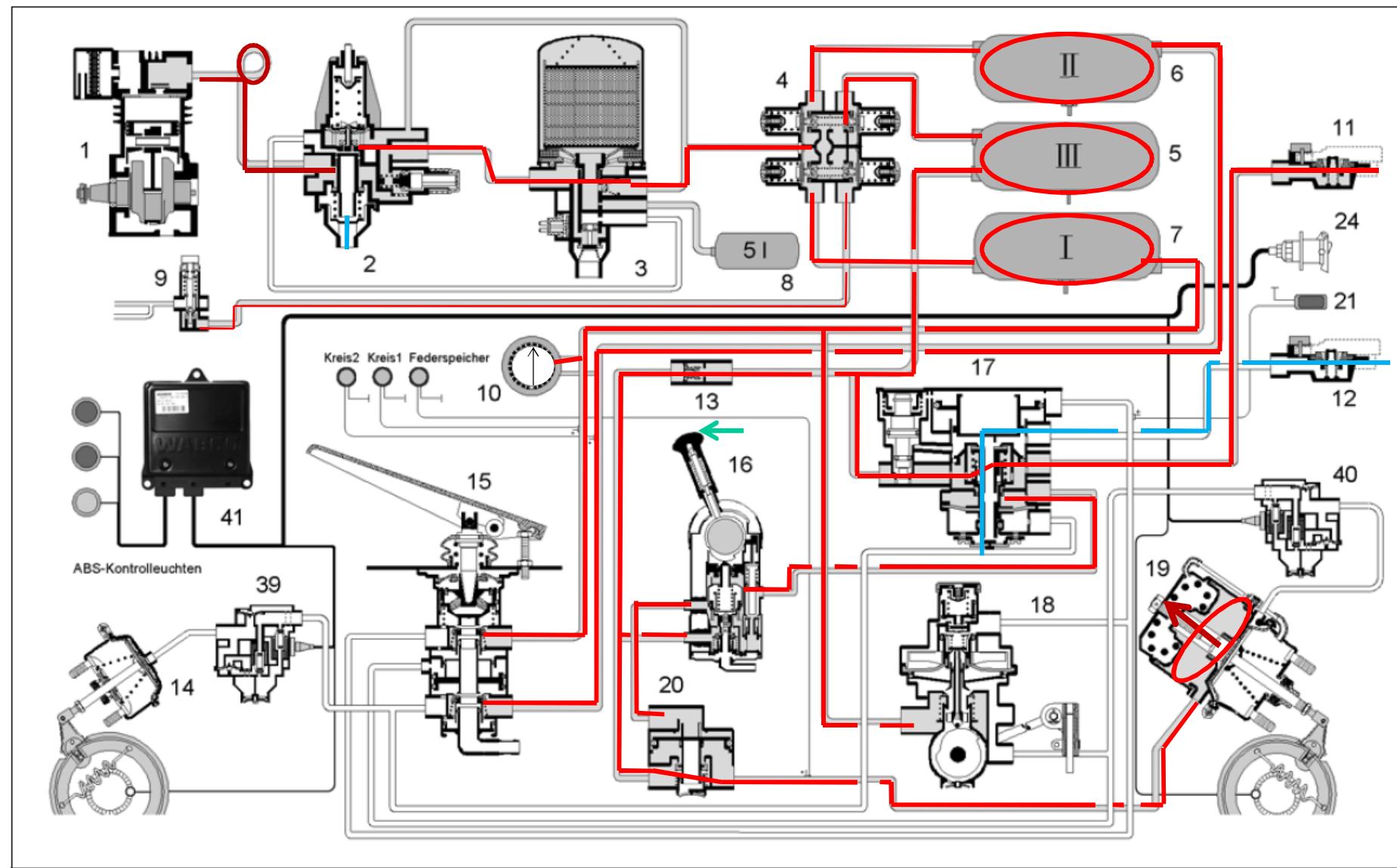
Punjjenje sistema: 1. i 2. krug - radno kočenje

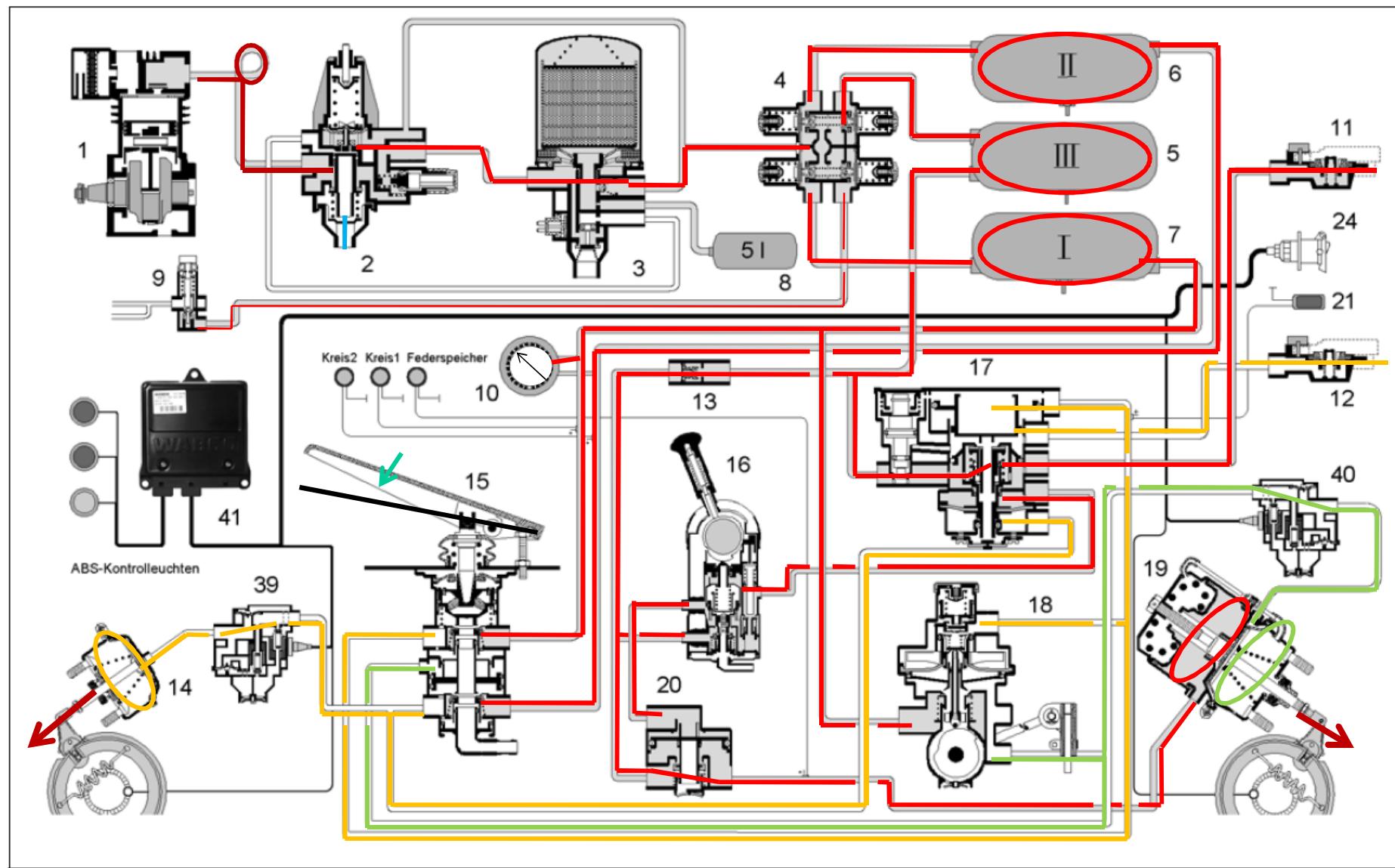
Punjene sisteme: 3. krug - parkirna kočnica i priključno vozilo

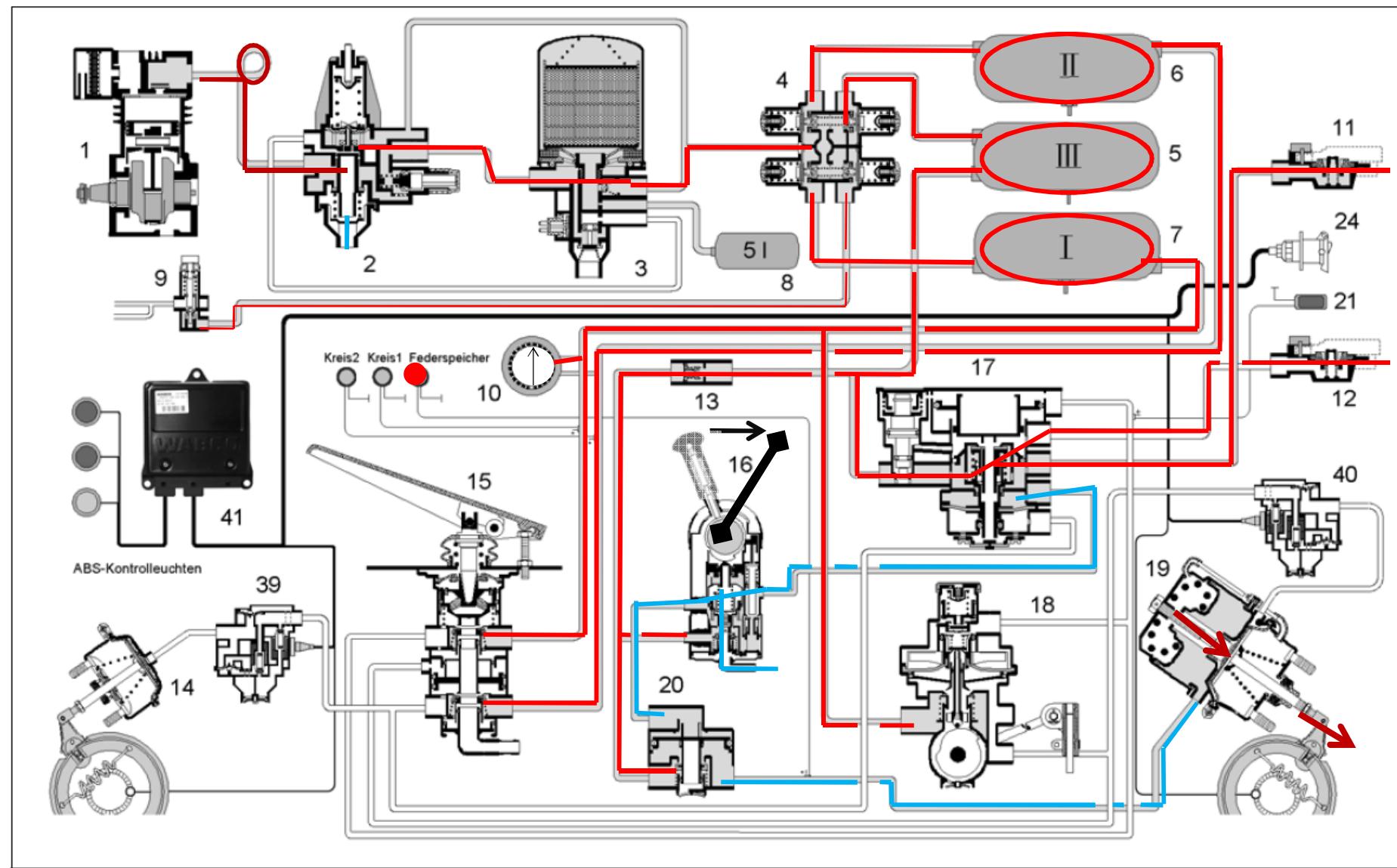
Deaktiviranje parkirnog kočenja, vožnja

Radno kočenje

Zaustavljeno vozilo, aktiviranje parkirnog kočenja

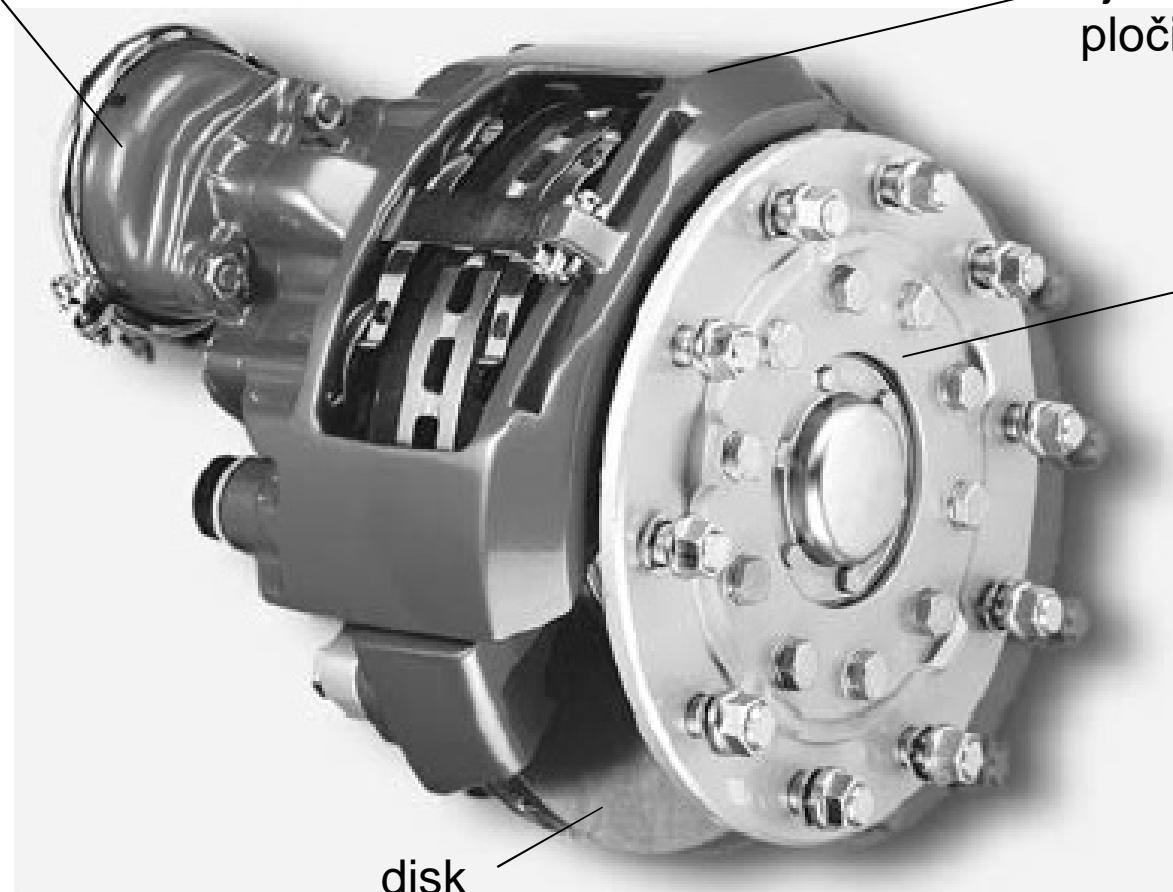
Disk kočnice teretnih vozila

membranski kočni cilindar

čeljust sa kočnim
pločicama

prirubnica točka

disk

mehaničko aktiviranje disk kočnice za pneumatičke prenosne mehanizme

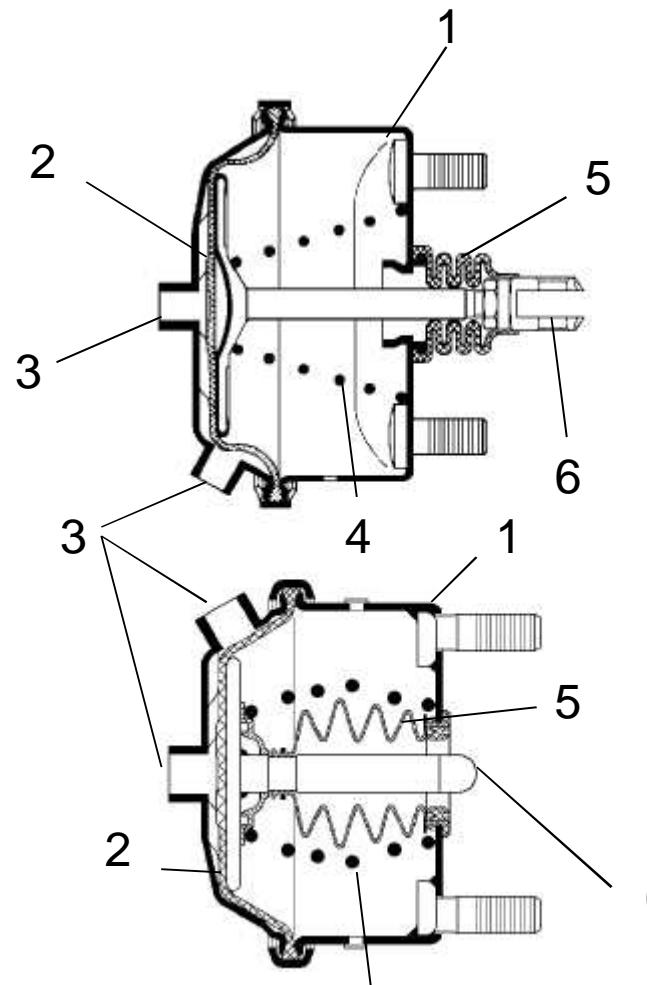
Membranski kočni cilindar

za doboš kočnicu

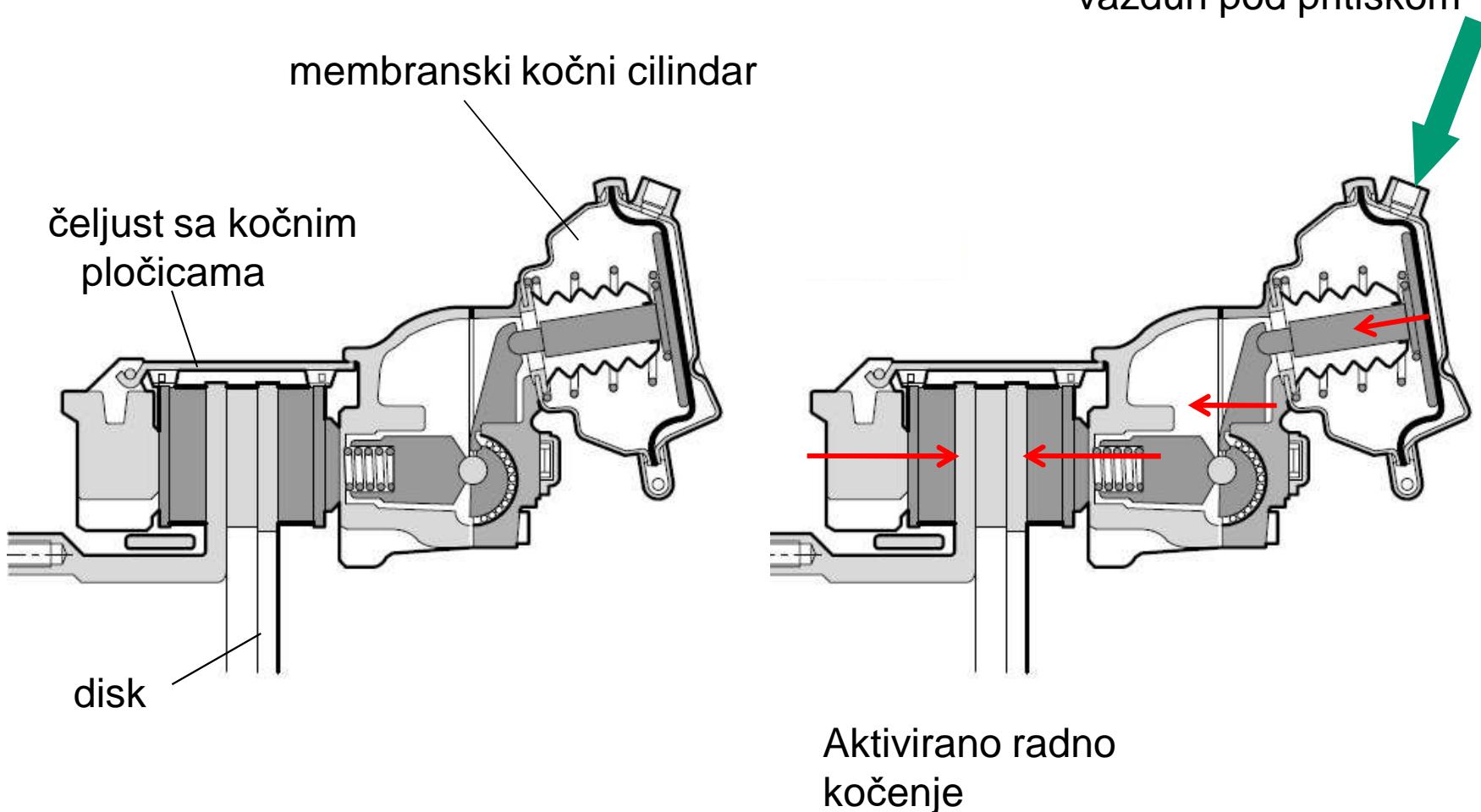
za disk kočnicu

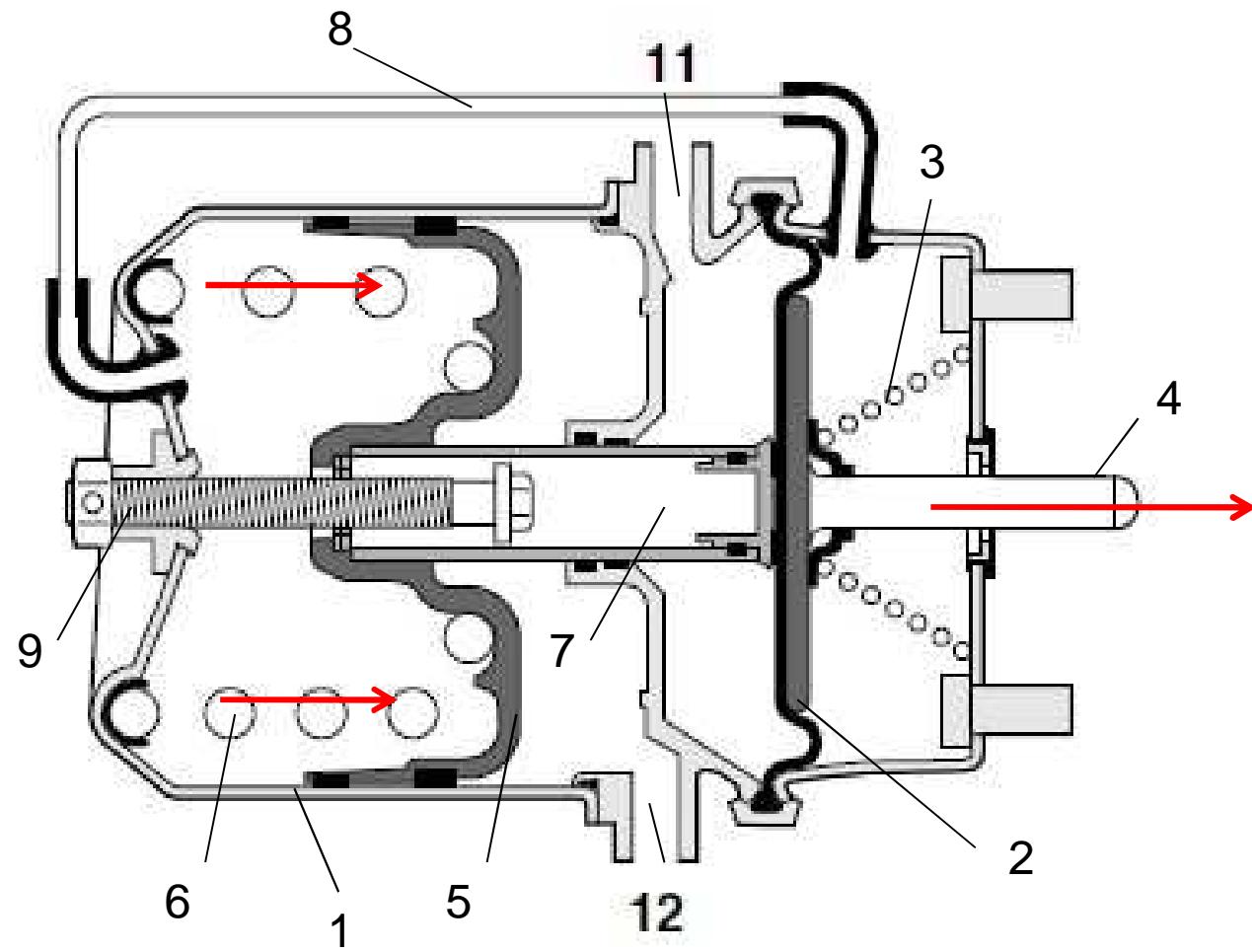
4

1. kućište
2. membrana
3. priključak za vazduh
(koristi se jedan)
4. povratna opruga
5. zaštitna manžetna
6. klipnjača

Membranski kočni cilindar

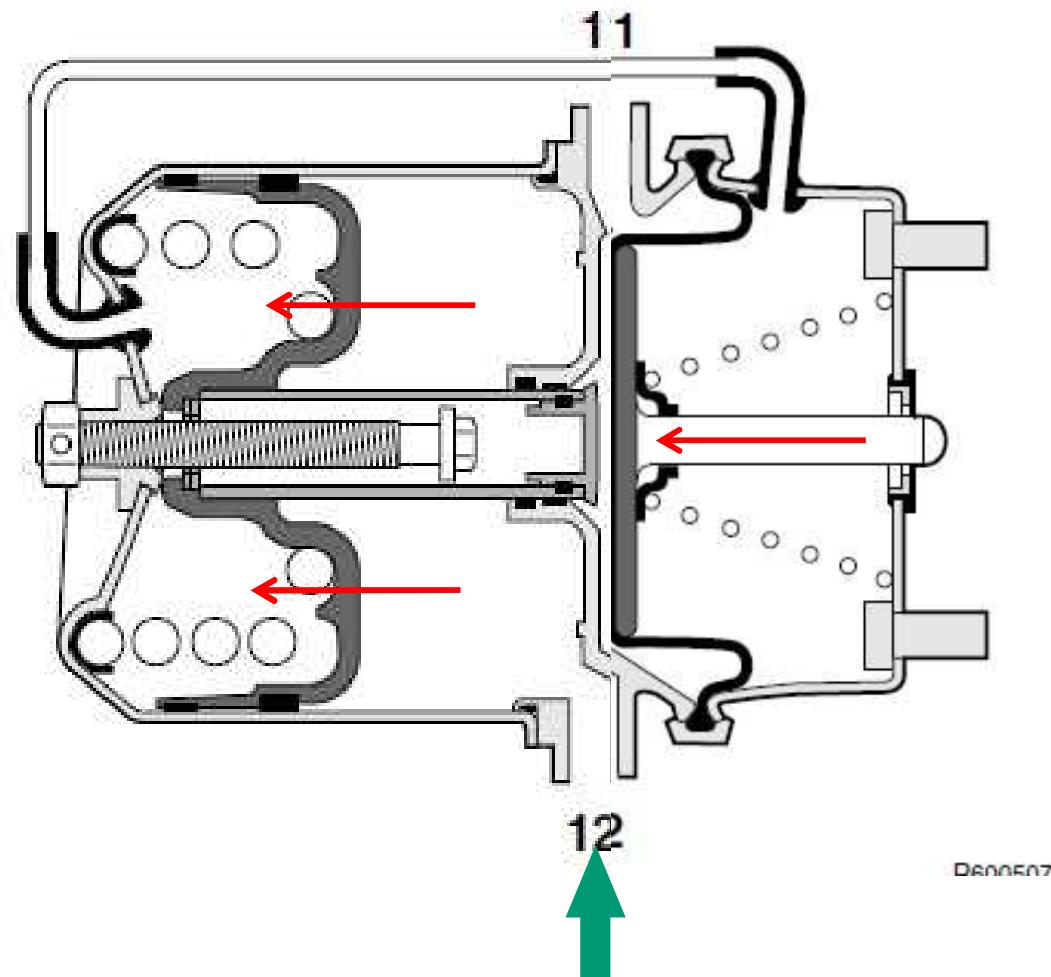

*tristop kočni cilindar bez vazduha -
aktivirano parkirno kočenje*

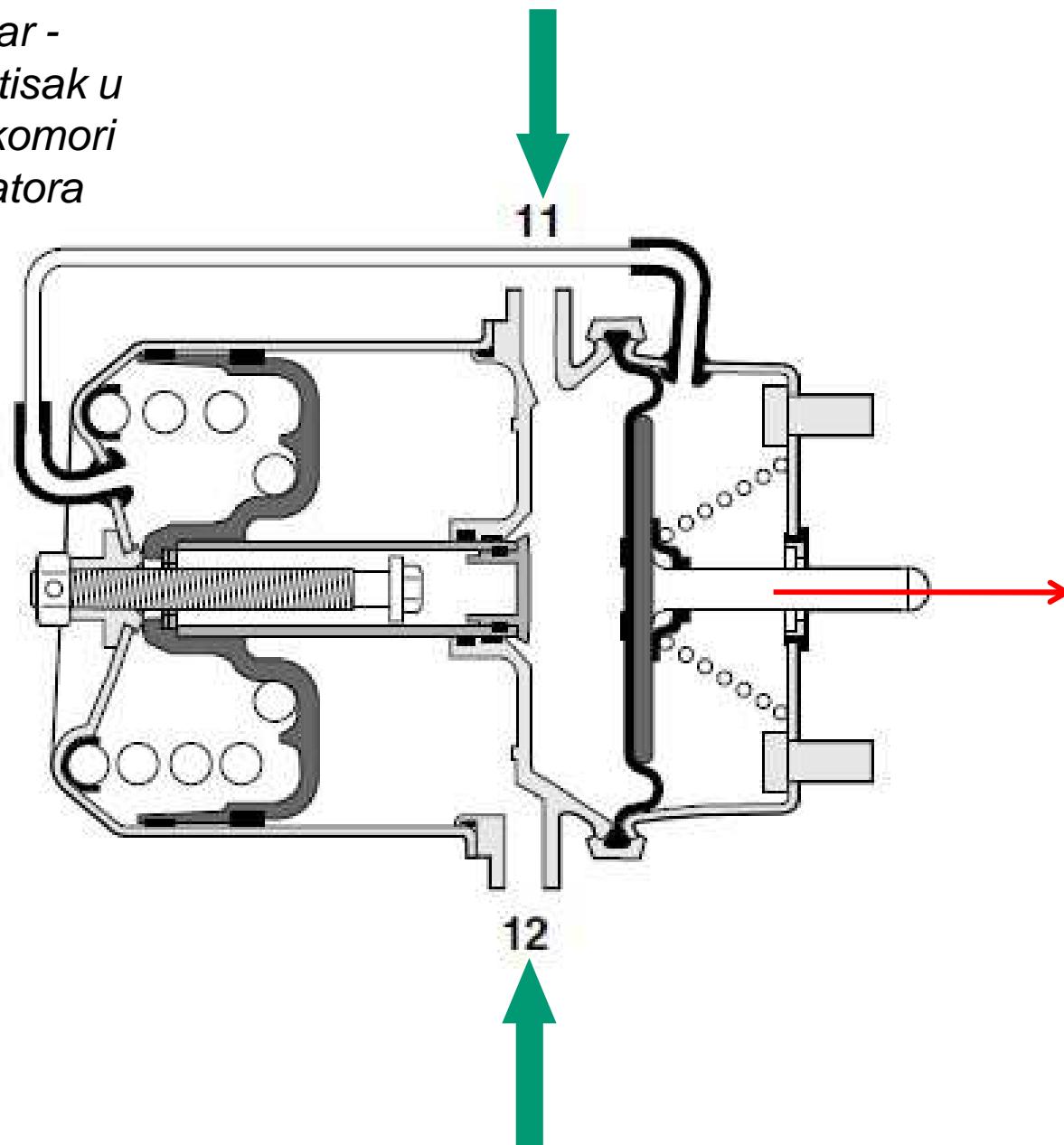

1. kućište
2. membrana radnog cilindra
3. povratna opruga
4. klipnjača
5. membrana opružnog akumulatora
6. opruga
7. potisni element opružnog akumulatora
8. prelivni vod
9. navojno vreteno za mehaničko ručno deaktiviranje parkirne kočnice
11. dovod vazduha za radno kočenje
12. dovod vazduha za otkočivanje parkirne kočnice

*tristop kočni cilindar -
deaktivirano parkirno
kočenje, pritisak u
komori opružnog
akumulatora
(vod 12)*

*tristop kočni cilindar -
radno kočenje, pritisak u
radnoj komori i u komori
opružnog akumulatora*

Kočni sistem za dugotrajno usporavanje

Dopunske kočnice - usporači su uređaji koji služe za dugotrajno usporavanje vozila, npr. na nizbrdicama.

Usporači nisu predviđeni da omoguće kočenje vozila do zaustavljanja, već samo za njihovo usporavanje.

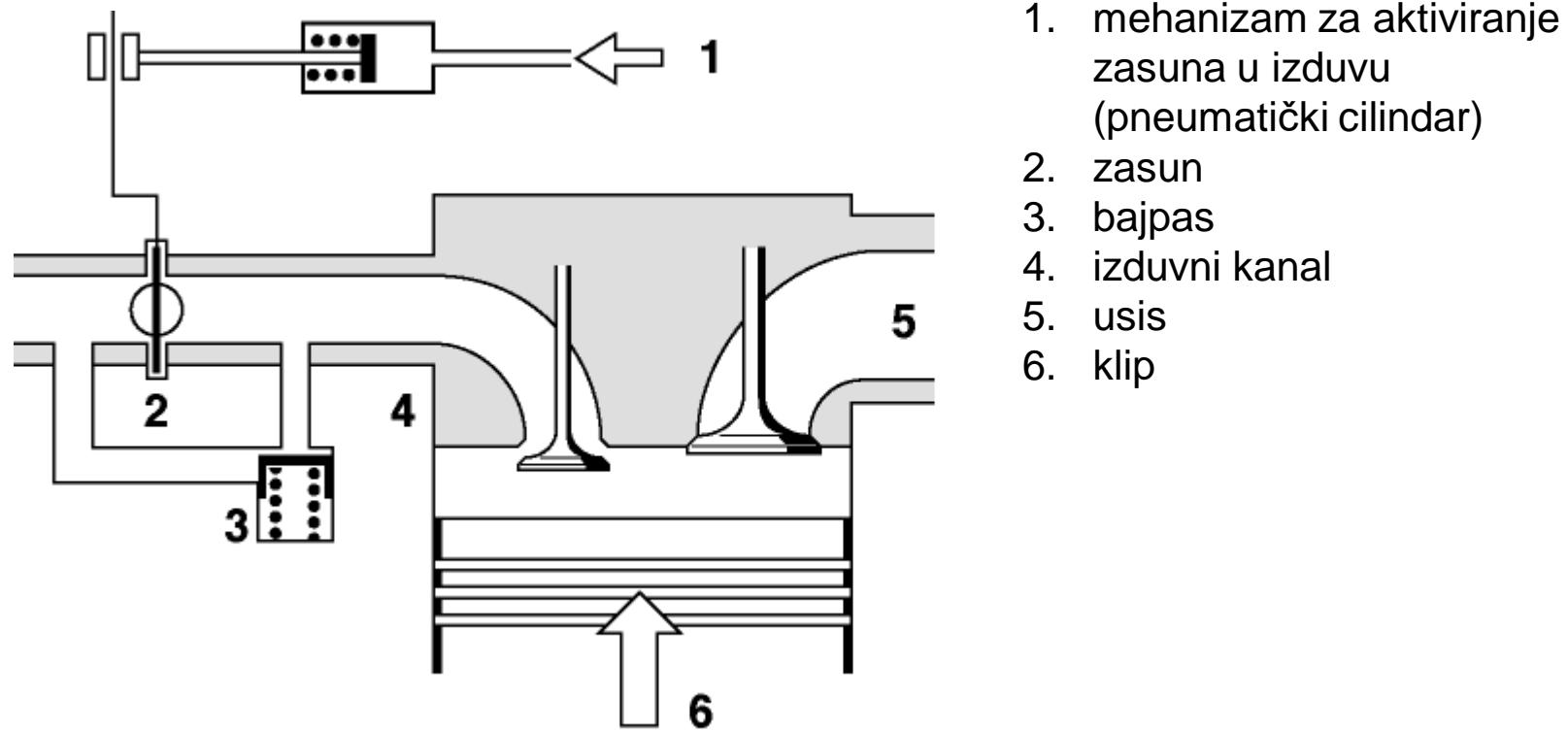
- motorska kočnica
- retarder (hidrodinamički usporač i elektrodinamički usporač)

Struktura sistema za kočenje

- komandni mehanizam
  - nožni
  - **ručni**
  - **automatski**
- izvor energije
  - vozač
  - vozač uz pojačanje spoljašnjim izvorom energije
  - **spoljašnji izvor energije**
- prenosni mehanizam
  - hidraulički
  - pneumatički
  - hidropneumatički
  - **električni - elektropneumatički**
- izvršni elementi - kočni mehanizam
  - disk kočnice
  - doboš kočnice
  - **električni**
  - **hidrodinamički**
  - **motor SUS**
- mesto dejstva kočnog momenta
  - točkovi vozila
  - **transmisija**

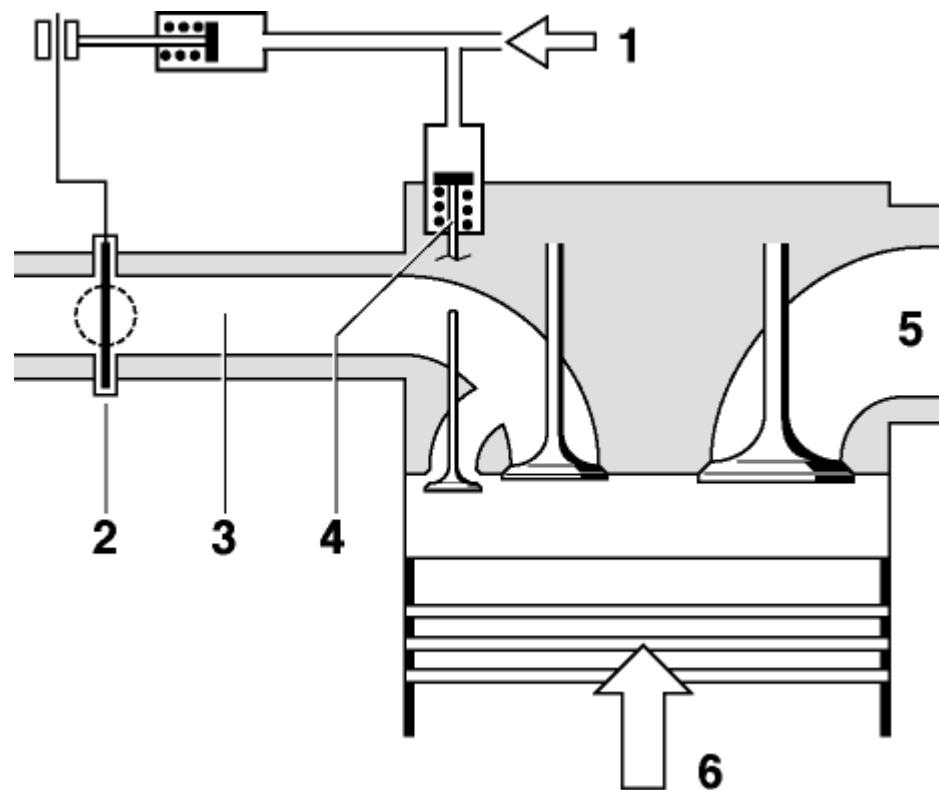
Motorna kočnica:

- povećava otpore kada je motor u režimu kočenja motorom
- kočni moment motora je u funkciji broja obrtaja, a kočni moment na pogonskim točkovima je u funkciji stepena prenosa menjača

Motorna kočnica:

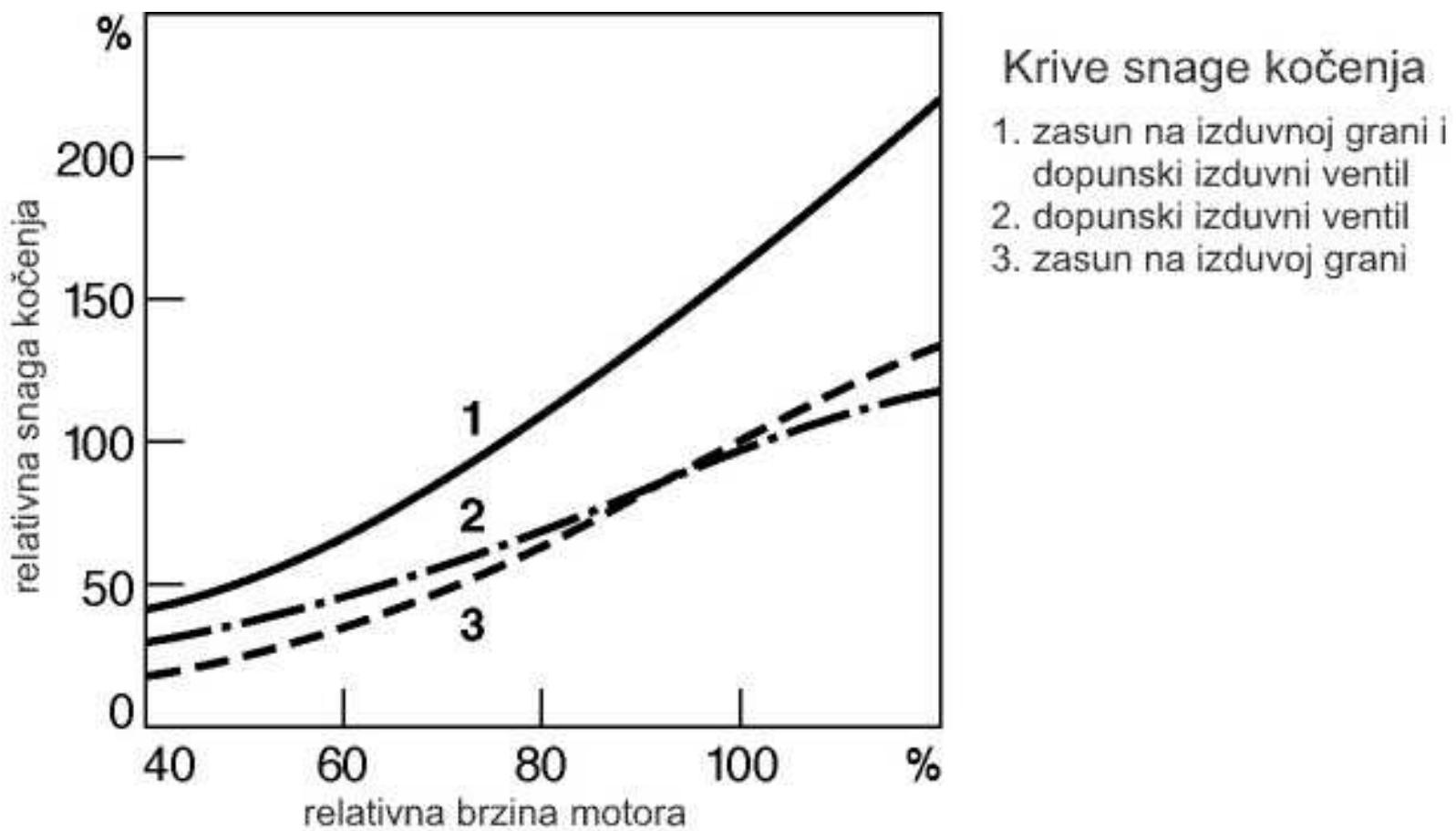
- povećava otpore kada je motor u režimu kočenja motorom
- kočni moment motora je u funkciji broja obrtaja, a kočni moment na pogonskim točkovima je u funkciji stepena prenosa menjača

1. mehanizam za aktiviranje
motorske kočnice
(pneumatički cilindar)
2. zasun
3. izduv
4. dekompresioni ventil
(dopunski izduvni ventil)
5. usis
6. klip

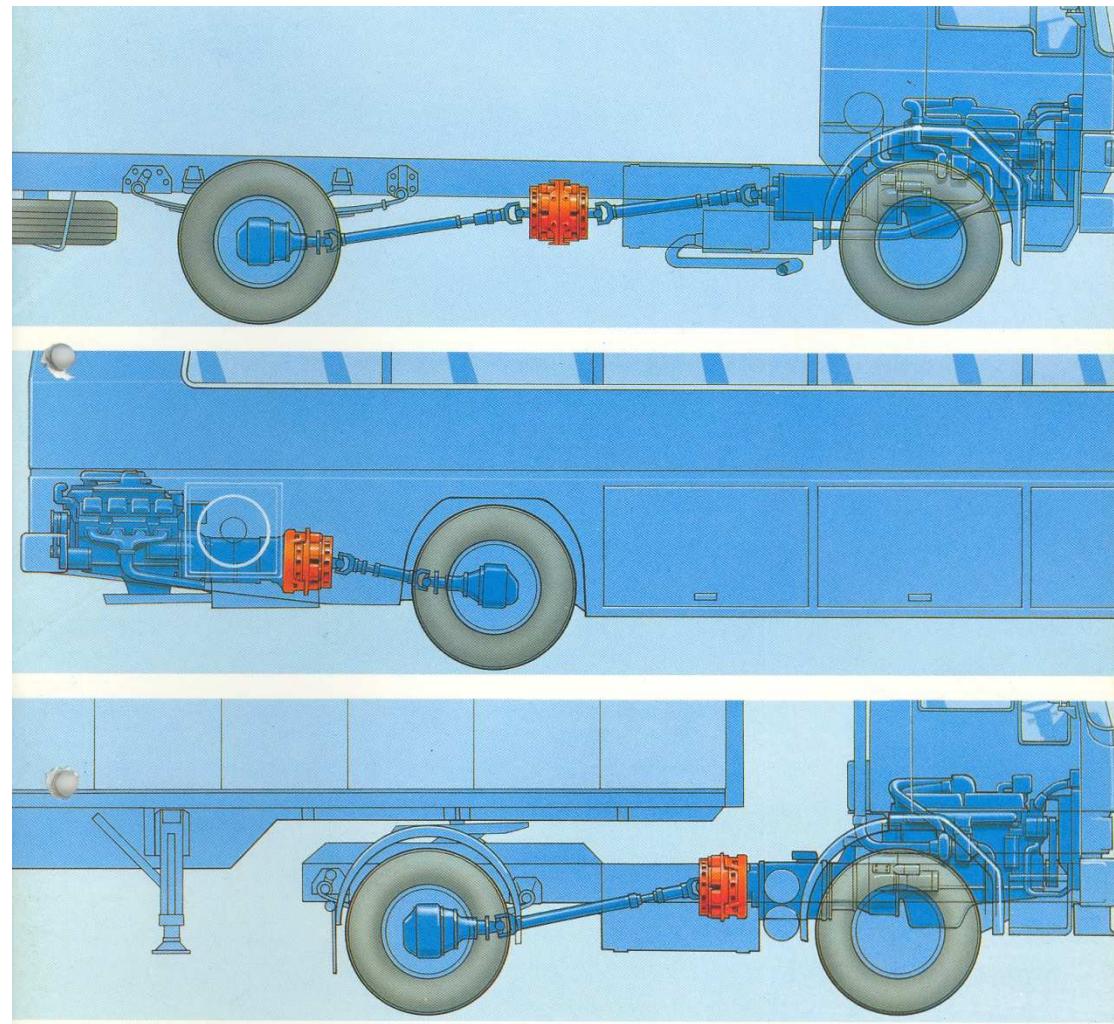
Motorna kočnica:

- povećava otpore kada je motor u režimu kočenja motorom
- kočni moment motora je u funkciji broja obrtaja, a kočni moment na pogonskim točkovima je u funkciji stepena prenosa menjača

Retarder:

- Hidrodinamički i elektrodinamički usporači se ugrađuju u transmisionu liniju na izlazu iz menjača, u okviru zglobnog prenosnika između menjača i pogonske osovine ili u produžetku međuvratila menjačkog prenosnika.

karakteristika kočenja retardera

Poređenje intardera i motorske kočnice

kočni moment na pogonskim točkovima, Nm

